

JK

Roll No. _____

Question Booklet Number

O.M.R. Serial No. :

--	--	--	--	--	--	--	--

--

M.A. II Semester (NEP) Examination, 2025-26

Urdu

(Urdu Marsia)

Paper Code							
A	0	3	0	8	0	1	T

Question Booklet Series

D

Time : 1 : 30 Hours]

[Maximum Marks : 75

Instructions to the Examinee :

1. Do not open the booklet unless you are asked to do so.
2. The booklet contains 100 questions. Examinee is required to answer 75 questions in the OMR Answer-Sheet provided and not in the question booklet. **All** questions carry equal marks.
3. Examine the Booklet and the OMR Answer-Sheet very carefully before you proceed. Faulty question booklet due to missing or duplicate pages/questions or having any other discrepancy should be got immediately replaced.
4. Four alternative answers are mentioned for each question as – A, B, C & D in the booklet. The candidate has to choose the correct answer and mark the same in the OMR Answer-Sheet as per the direction :

(Remaining instructions on the last page)

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. प्रश्न-पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक आपसे कहा न जाए।
2. प्रश्न-पुस्तिका में 100 प्रश्न हैं। परीक्षार्थी को 75 प्रश्नों को केवल दी गई OMR आन्सर-शीट पर ही हल करना है, प्रश्न-पुस्तिका पर नहीं। **सभी** प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. प्रश्नों के उत्तर अंकित करने से पूर्व प्रश्न-पुस्तिका तथा OMR आन्सर-शीट को सावधानीपूर्वक देख लें। दोषपूर्ण प्रश्न-पुस्तिका जिसमें कुछ भाग छपने से छूट गये हों या प्रश्न एक से अधिक बार छप गये हों या उसमें किसी अन्य प्रकार की कमी हो, तो उसे तुरन्त बदल लें।
4. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार सम्भावित उत्तर- A, B, C तथा D हैं। परीक्षार्थी को उन चारों विकल्पों में से सही उत्तर छँटना है। उत्तर को OMR उत्तर-पत्रक में सम्बन्धित प्रश्न संख्या में निम्न प्रकार भरना है :

(शेष निर्देश अन्तिम पृष्ठ पर)

Rough Work
रफ कार्य

4- ”جنبتش سے میرے خامہ رسوں صراری“

اس کا دوسرا مصرعہ بتائیے؟

(A) دم جس کا گھٹ رہا تھا کشاش پر راز کی

(B) کھلتی ہے آنکھ اس گرہ نیم بازی

(C) سطریں نہیں شکن ہیں حجابات ناز کی

(D) سسٹی ہے اک بہار میں رونق بہار کی

5- سید کاظم علی کس مرثیہ نگار کا نام ہے؟

(A) جمیل مظہری

(B) شاد عظیم آبادی

(C) وحید اختر

(D) جوش

6- جمیل مظہری کا مرثیہ ”عرفان عشق“ کتنے

بندوں پر مشتمل ہے؟

(A) ۳۰

(B) ۳۵

(C) ۳۷

(D) ۴۰

1- میں کم سنی سے عاشق نظم دبیر ہوں

واللہ لطف شعر میں اس کے اسیر ہوں

مرزا دبیر کے بارے میں یہ شعر کس نے کہا ہے؟

(A) واجد علی شاہ

(B) میر انیس

(C) مرزا غالب

(D) امام بخش ناسخ

2- مشہور مرثیہ ”مضرب شہادت“ کس ہیئت میں

لکھا گیا ہے؟

(A) ترکیب بند

(B) مثلث

(C) مثنوی

(D) مسدس

3- ”مضرب شہادت“ کس کے کا مرثیہ ہے؟

(A) جوش

(B) فراق

(C) جمیل مظہری

(D) امیر فاضلی

- 7- جمیل مظہری کا شعری مجموعہ ”نقش جمیل“ کب شائع ہوا؟
- (A) ۱۹۵۰ء
(B) ۱۹۵۱ء
(C) ۱۹۵۲ء
(D) ۱۹۵۳ء
- 8- مرثیے کی کتنی قسمیں ہیں؟
- (A) ایک
(B) دو
(C) چار
(D) چھ
- 9- شخصی مرثیے کی داغ بیل کس نے ڈالی؟
- (A) غالب
(B) حالی
(C) جوش
(D) چکبست
- 10- اقبال کا مرثیہ ”والدہ مرحومہ کی یاد میں“ ان کے کس شعری مجموعے میں شامل ہے؟
- (A) اسرار خودی
(B) بانگ درا
(C) بال جبریل
(D) ضرب کلیم
- 11- ان میں سے ہما تما گاندھی جی پر کس نے مرثیہ نہیں لکھا؟
- (A) فراق
(B) جگر
(C) جوش
(D) منیر شکوہ آبادی
- 12- ”گووند رانا ڈے“ اور ”تیج ناتھ نرائن“ کی وفات پر پرسوز مرثیے کس نے لکھے ہیں؟
- (A) ظریف لکھنوی
(B) اقبال
(C) چکبست
(D) حالی

16- مقتضائے حال کے موافق کلام اپرا د کرنے کو کیا

کہتے ہیں؟

(A) فصاحت

(B) طوالت

(C) بلاغت

(D) حسن ترتیب

17- میر انیس کے کلام میں فصاحت پر سب سے

زیادہ زور کس نے صرف کیا ہے؟

(A) نیر مسعود

(B) مسعود حسن رضوی

(C) شبلی

(D) حالی

18- میر انیس کے پردادا کا نام بتائیے؟

(A) میر حسن

(B) میر ضاحک

(C) میر ضمیر

(D) مستحسن خلیق

13- ان میں سے کون سا مرثیہ حالی کا نہیں ہے؟

(A) داغ دہلوی

(B) مرثیہ غالب

(C) کلیم محمود خاں

(D) ملکہ وکٹوریہ

14- اورنگ زیب عالمگیر کا مرثیہ کس نے لکھا ہے؟

(A) سودا

(B) میر

(C) مرزا مظہر جان جاناں

(D) جعفر زٹلی

15- اردو میں کربلائی مرثیے کا پہلا شاعر کسے تسلیم کیا

جاتا ہے؟

(A) اشرف بیابانی

(B) برہان الدین جانم

(C) میراجی شمس العشاق

(D) ان میں سے کوئی نہیں

- 19- اس شعر میں کون سی صنعت پائی جاتی ہے؟
 پنہاں زرہ میں ہوتی تھی اس طرح سناں
 بجلی چمک کے ہوتی ہے جوں ابر میں نہاں
- (A) استعارہ
 (B) تشبیہ
 (C) تعلی
 (D) تجاہل عارفانہ
- 20- یزید کے رسالے کا سپہ سالار کون تھا؟
 (A) عمر بن سعد
 (B) شمر
 (C) عمرو بن حجاج
 (D) حر
- 21- امام حسین علیہ السلام سے حضرت زینب کا کیا
 رشتہ تھا؟
 (A) بہن
 (B) پھوپھی
 (C) ماں
 (D) خالہ
- 22- عون و محمد کس کے صاحب زادے تھے؟
 (A) حضرت زینب
 (B) صفرا
 (C) سکینہ
 (D) شہر بانو
- 23- کس مرثیہ نگار کے یہاں فصاحت سے زیادہ
 بلاغت پائی جاتی ہے؟
 (A) انیس
 (B) دلگیر
 (C) دبیر
 (D) مونس
- 24- اردو میں تقابلی تنقید پر لکھی گئی پہلی کتاب کون سی
 ہے؟
 (A) مقدمہ شعرو شاعری
 (B) آب حیات
 (C) شعریات
 (D) موازنہ انیس و دبیر
- 25- میر انیس کب اور کہاں پیدا ہوئے؟
 (A) ۱۸۰۳ء، لکھنؤ
 (B) ۱۸۰۳ء، فیض آباد
 (C) ۱۸۰۳ء، کانپور
 (D) ان میں سے کوئی نہیں

- 26- ”مرثیے کی سماجیات“ کس کی کتاب ہے؟
- (A) سید محمد عقیل
(B) ام ہانی اشرف
(C) نیر مسعود
(D) عابد حسین حیدری
- 27- اردو مرثیہ خالص --- نثر اور صنف سخن ہے۔
خالی جگہ پر کیجئے؟
- (A) ایرانی
(B) ہندوستانی
(C) تورانی
(D) لبنانی
- 28- دس میں کہوں، سو میں ہوں یہ درد ہے میرا
اس طرز میں جو جو کہے شاگرد ہے میرا
اس شعر میں کون سی صنعت پائی جاتی ہے؟
- (A) تشبیہ
(B) استعارہ
(C) تعلی
(D) تضاد
- 29- میر انیس کے والد ماجد کا نام کیا تھا؟
- (A) میر خلیق
(B) میر حسن
(C) میر ضاحک
(D) میر محمد
- 30- شاعری میں دلگیر کے استاد کون تھے؟
- (A) مصحفی
(B) ناسخ
(C) آتش
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 31- کلیات سودا میں مرثیوں کی کل تعداد کتنی ہے؟
- (A) ۶۵
(B) ۶۹
(C) ۷۲
(D) ۷۵
- 32- ان میں سے کس کا شمار ضمیر کے معاصرین میں نہیں کیا جاتا؟
- (A) افسردہ
(B) ناظم
(C) دلگیر
(D) مولنس

- 33- کس دکنی مرثیہ نگار کا مرثیہ ”قصہ حضرت علی اکبر“ کے عنوان سے ملتا ہے؟
- (A) اشرف بیابانی
(B) احمد گجراتی
(C) قلی قطب شاہ
(D) عادل شاہ
- 34- ان میں سے کس مرثیہ نگار کا تعلق گولکنڈہ سے نہیں ہے؟
- (A) نصرتی
(B) وجہی
(C) غواصی
(D) عبداللہ قطب شاہ
- 35- بیجاپور میں سب سے پہلے کس کے مرثیے ملتے ہیں؟
- (A) اشرف بیابانی
(B) میراجی شمس العشاق
(C) برہان الدین جانم
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 36- حسین محل شاہی عاشور خانہ کس نے تعمیر کرایا تھا؟
- (A) قطب شاہ
(B) علی عادل شاہ
(C) احمد نظام شاہ
(D) ابراہیم نظام شاہ
- 37- ”نوسر ہار“ کس کی تصنیف ہے؟
- (A) اشرف بیابانی
(B) میراجی شمس العشاق
(C) برہان الدین
(D) نصرتی
- 38- بیجاپور کے عاشور خانے کا نام بتائیے؟
- (A) زنب محل
(B) حسن محل
(C) حسین محل
(D) حسین محل
- 39- مرثیے کا آخری حصہ کیا کہلاتا ہے؟
- (A) شہادت
(B) بین
(C) آمد
(D) رجز

40- میدان جنگ میں پہنچ کر دشمن کو لکارنا مرثیے کے کس حصے میں آتا ہے؟

(A) رزم

(B) چہرہ

(C) رجز

(D) سراپا

41- ”چہرہ“ کسے کہتے ہیں؟

(A) شہادت

(B) رجز

(C) رزم

(D) تمہید

42- مرثیے میں کتنے اجزائے ترکیبی ہوتے ہیں؟

(A) پانچ

(B) چھ

(C) سات

(D) آٹھ

43- مسدس کو مرثیے کی شکل میں متعین کرنے کا سہرا کس کے سر ہے؟

(A) سودا

(B) ضمیر

(C) دلگیر

(D) خلیق

44- مسدس میں کتنے مصرعے ہوتے ہیں؟

(A) دو

(B) تین

(C) پانچ

(D) چھ

45- ”اگر ضمیر نہ ہوتے تو دبیر کا وجود ہوتا اور نہ انیس

کا۔“ کس کا قول ہے؟

(A) مسعود حسن رضوی ادیب

(B) عطیہ نقوی

(C) بلال نقوی

(D) مولانا الطاف حسین حالی

- 46- ”مرثیہ غالب“ کس کا مشہور مرثیہ ہے؟
- (A) چلیبست
(B) جمیل مظہری
(C) وحید اختر
(D) حالی
- 47- شبہم نے بھر دیے تھے کٹورے گلاب کے“
مصراع اولیٰ کی نشان دہی کیجئے؟
- (A) خواہاں تھے زہرا گلشن زہرا جو آپ کے
(B) ہم وہ ہیں غم کریں گے ملک جن کے واسطے
(C) راتیں تڑپ کے کاٹی ہیں اس دن کے واسطے
(D) جو ہر بدن کے حسن سے سارے چمک گئے
- 48- ”والدہ مرحومہ کی یاد میں“ مرثیہ کس نے لکھا ہے؟
- (A) جوش
(B) جمیل مظہری
(C) اقبال
(D) حالی
- 49- مرثیہ کس زبان کا لفظ ہے؟
- (A) عربی
(B) فارسی
(C) سنسکرت
(D) ہندی
- 50- جس میں کسی شخص کی وفات یا شہادت کا حال بیان کیا جائے ان اشعار کو کیا کہا جاتا ہے؟
- (A) نظم
(B) قصیدہ
(C) مرثیہ
(D) واسوخت
- 51- وہ کر بلا کی رات وہ ظلمت ڈراونی
وہ مرگ بے پناہ کے سائے میں زندگی
مذکورہ شعر کس مرثیہ نگار کا ہے؟
- (A) جوش
(B) حالی
(C) انیس
(D) دبیر

- 52- ”پیداشعاع مہر کی مقراض جب ہوئی“
مقراض کے لغوی معنی کی نشان دہی کیجئے؟
- (A) قینچی
(B) چاقو
(C) برچھی
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 53- دبیر کس شہر میں پیدا ہوئے؟
- (A) لکھنؤ
(B) فیض آباد
(C) میرٹھ
(D) دہلی
- 54- کربلا میں شہداء کی تعداد کتنی تھی؟
- (A) ۷۲
(B) ۷۳
(C) ۷۴
(D) ۷۵
- 55- ”زندوں کی تعریف کو قصیدہ اور مردوں کی
تعریف کو مرثیہ کہتے ہیں۔“
یہ خیال کس نے ظاہر کیا؟
- (A) آزاد
(B) شبلی
(C) حالی
(D) امداد امام اثر
- 56- شخصی مرثیہ کسے کہتے ہیں؟
- (A) کربلا سے متعلق
(B) کسی شخص سے متعلق
(C) قوم کی اصلاح سے متعلق
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 57- مرزا دبیر کا اصل نام کیا تھا؟
- (A) کرامت علی
(B) شہادت علی
(C) لیاقت علی
(D) سلامت علی

- 58- جوش کا انتقال کب اور کہاں ہوا؟
- (A) ۱۹۸۲ء، ملیح آباد
- (B) ۱۹۸۲ء ملتان
- (C) ۱۹۸۲ء اسلام آباد
- (D) ۱۹۸۲ء لاہور
- 59- شاعر انقلاب کسے کہا جاتا ہے؟
- (A) فیض
- (B) سردار جعفری
- (C) کیفی اعظمی
- (D) جوش
- 60- ماہ کو مہر کروں ذروں کو انجم کردوں
گنگ کو، ماہر انداز تکلم کردوں
اس شعر میں کون سی صنعت پائی جاتی ہے؟
- (A) تشبیہ و استعارہ
- (B) تجاہل عارفانہ
- (C) تضاد تعلیٰ
- (D) لف و نشر مرتب
- 61- عطار دس مرثیہ نگار کا تخلص تھا؟
- (A) دبیر
- (B) انیس
- (C) جمیل مظہری
- (D) شاد عظیم آبادی
- 62- ”ہے کبھی عیب مگر حسن ہے ابرو کے لئے“
اس شعر کے دوسرے مصرعے کی صحیح نشان دہی
کیجئے؟
- (A) سرمہ زیا ہے فقط زگس جادو کے لئے
- (B) زیب ہے خال سیہ چہرہ گل رو کے
لئے
- (C) تیرگی نیک ہے مگر بد ہے ابرو کے
لئے
- (D) تیرگی بد ہے مگر نیک ہے گیسو کے لئے
- 63- انگشت عطار دسے قلم۔۔۔۔ پڑا ہے۔
خالی جگہ پر کیجئے؟
- (A) ٹوٹ
- (B) لوٹ
- (C) چھوٹ
- (D) پھوٹ

- 64- ”روح ادب“ کس کا شعری مجموعہ ہے؟
- (A) شاد عظیم آبادی
- (B) فراق گورکھپوری
- (C) چکبست
- (D) جوش ملیح آبادی
- 65- ”کس شیر کی آمد ہے کہ رن کانپ رہا ہے“
- ”شیر“ کس کا استعارہ ہے؟
- (A) امام حسن
- (B) امام حسین
- (C) حضرت عباس
- (D) حضرت علی
- 66- مرثیے کو کس نے تشبیہ سے متعارف کرایا تھا جو
- آگے چل کر چہرے سے منسوب ہوا؟
- (A) میر تقی میر
- (B) سودا
- (C) ضمیر
- (D) خلیق
- 67- میر ضمیر کس کے استاد تھے؟
- (A) مولنس
- (B) دلگیر
- (C) انیس
- (D) دبیر
- 68- ”ہاں غازیو یہ دن ہے جدال و قتال کا“
- اس مصرعے کا تعلق کس کے مرثیے سے ہے؟
- (A) دلگیر
- (B) دبیر
- (C) انیس
- (D) جوش
- 69- ”کانوں کو حسن صوت سے خط برملا ملے“
- اس مصرعے میں خط کے لغوی معنی بتائیے؟
- (A) بے مزہ
- (B) لطف و مزا
- (C) بھدی آواز
- (D) بے رس

73- مرثیے کے کس جزو میں آہ و بقاء کی جاتی ہے؟

(A) جنگ

(B) بین

(C) شہادت

(D) رجز

74- ”اردو میں شخصی مرثیے کی روایت“ کس کی

کتاب ہے؟

(A) فضل امام

(B) عقیل رضوی

(C) عطیہ نقوی

(D) عابد حسین حیدری

75- حالی نے اردو تنقید پر کون سی کتاب لکھی ہے؟

(A) مقدمہ شعر و شاعری

(B) شعر العجم

(C) کاشف الحقائق

(D) آب حیات

70- انیس کا مرثیہ ”جب قطع کی مسافت شب

آفتاب نے“ کتنے بندوں پر مشتمل ہے؟

(A) ۱۷۰

(B) ۱۷۵

(C) ۱۸۰

(D) ۱۸۹

71- ”جب قطع کی مسافت شب آفتاب نے“

مرثیہ کے کس جزو سے تعلق رکھتا ہے؟

(A) چہرہ

(B) سراپا

(C) آمد

(D) رخصت

72- شمالی ہند کا پہلا مرثیہ کون سا ہے؟

(A) عاشورہ نامہ

(B) نوسر ہار

(C) بکٹ کہانی

(D) ان میں سے کوئی نہیں

- 76- ذیل میں دیئے گئے مرثیوں کی صحیح ترتیب پر نشان لگائیے؟
- (A) مرثیہ داغ، مرثیہ عارف، مرثیہ غالب
- (B) مرثیہ غالب، مرثیہ عارف، مرثیہ داغ
- (C) مرثیہ عارف، مرثیہ غالب، مرثیہ داغ
- (D) ان میں سے کوئی نہیں
- 77- صحیح زمرے کی نشان دہی کریں؟
- (A) میر، سودا، حالی، مومن
- (B) خلیق، ضمیر، دبیر، انیس
- (C) فصیح، چکبست، فیض، جوش
- (D) مخروم، غالب، میر، فیض
- 78- کس کے کہنے پر میر انیس نے ”انیس“ تخلص اختیار کیا؟
- (A) مصحفی
- (B) نصیر احمد
- (C) ناسخ
- (D) آتش
- 79- شمالی ہند کا پہلا مرثیہ نگار کسے مانا جاتا ہے؟
- (A) یک رنگ
- (B) روشن علی
- (C) فضلی
- (D) آبرو
- 80- انتخاب مراٹھی، کس پبلیکیشن سے شائع ہوئی؟
- (A) ادارے ادبیات
- (B) نصرت پبلیکیشن
- (C) اتر پردیش اردو اکادمی
- (D) کتاب گھر
- 81- دبیر کے مرثیے کو پڑھ کر یہ خیال کس نے ظاہر کیا تھا کہ:
- ”واقعی یہ حق مرزا دبیر کا ہے، دوسرا اس راہ میں قدم نہیں اٹھا سکتا“۔
- (A) غالب
- (B) آتش
- (C) ناسخ
- (D) مصحفی

- 82- ”اردو مرثیہ“ کس کی تصنیف ہے؟
- (A) وزیر آغا
(B) ام ہانی اشرف
(C) عابد حسین حیدری
(D) شارب ردولوی
- 83- ”دفتر ماتم“ کس مرثیہ نگار کا مجموعہ ہے؟
- (A) خلیق
(B) دبیر
(C) دلگیر
(D) فصیح
- 84- عمر گزری ہے اسی دشت کی سیاہی میں
پانچویں پشت ہے شبیر کی مداحی میں
یہ شعر کس کے مرثیے سے تعلق رکھتا ہے؟
- (A) دبیر
(B) مولنس
(C) انیس
(D) رئیس
- 85- ”بادگار غالب“ کے مصنف کا نام بتائیے؟
- (A) حالی
(B) مالک رام
(C) شبلی
(D) سرسید
- 86- میر انیس نے ابتداء میں کون سا تخلص اختیار کیا؟
- (A) رنگین
(B) مانی
(C) حزیں
(D) ان میں سے کوئی نہیں
- 87- ”میر انیس نے مرثیہ گوئی کے ساتھ مرثیہ خوانی
کو بھی ایک فن بنا دیا۔“
یہ قول کس کا ہے؟
- (A) مرزا ہادی رسوا
(B) عبدالحکیم شرر
(C) رتن ناتھ سرشار
(D) نذیر احمد
- 88- مرثیے کے اجزائے ترکیبی کس نے متعین کئے؟
- (A) خلیق
(B) دلگیر
(C) میر ضمیر
(D) فصیح

- 89- حالی نے ”بلبل ہند“ کس کو کہا ہے؟
- (A) سرسید
(B) شبلی
(C) نذیر احمد
(D) غالب
- 90- ”ملکہ وکٹوریہ“ کا مرثیہ کس نے لکھا ہے؟
- (A) غالب
(B) سودا
(C) حالی
(D) محمد حسین آزاد
- 91- ”آوازہ حق“ کس کا مرثیہ ہے؟
- (A) فراق
(B) جوش
(C) جمیل مظہری
(D) شاد عظیم آبادی
- 92- جوش کا مرثیہ ”شمع ہدایت“ کس ہیئت میں لکھا گیا ہے؟
- (A) غزل
(B) مثنوی
(C) مربع
(D) ترکیب بند
- 93- پنکھڑی، تتلی، صنوبر، دوب، نسرین چاندنی لا جو ردی، شربتی، دھانی، گلانی، چیمپی جوش کے اس شعر کا تعلق کس صنف سے ہے؟
- (A) غزل
(B) مرثیہ
(C) نظم
(D) رباعی
- 94- ”روح انیس“ کے مرتب کون ہیں؟
- (A) نیر مسعود
(B) فضل امام
(C) سید مسعود حسن رضوی ادیب
(D) عطیہ نقوی

- 95- جوش کا مرثیہ ”موجد و مفکر“ میں کتنے بند ہیں؟
- (A) ۱۱۰
- (B) ۱۱۵
- (C) ۱۲۰
- (D) ۱۲۵
- 96- جوش کا مرثیہ ”حسین اور انقلاب“ کس سنہ میں منظر عام پر آیا؟
- (A) ۱۹۲۱ء
- (B) ۱۹۲۲ء
- (C) ۱۹۲۳ء
- (D) ۱۹۲۴ء
- 97- ’جوش ملیح آبادی کے مرثیہ کس کی کتاب ہے؟
- (A) امیر علی جون پوری
- (B) ضمیر اختر نقوی
- (C) قمر نقوی
- (D) بلال نقوی
- 98- ”مرثیہ داغ“ کس کا مرثیہ ہے؟
- (A) اقبال
- (B) حالی
- (C) شاد
- (D) چلیست
- 99- شخصی مرثیے کی ابتداء کس صدی سے ہوئی؟
- (A) سترہویں
- (B) اٹھارویں
- (C) انیسویں
- (D) بیسویں
- 100- پیاسی جو تھی سپاہ خدا تین رات کی ساحل سے سرچنگتی تھیں موجِ فرات کی اس شعر میں کون سی صنعت پائی جاتی ہے؟
- (A) استعارہ
- (B) کنایہ
- (C) حسن تعلیل
- (D) مجاز مرسل

Rough Work
रफ़ कार्य

Example :

Question :

- Q. 1 (A) ● (C) (D)
- Q. 2 (A) (B) ● (D)
- Q. 3 (A) ● (C) (D)

5. Each question carries equal marks. Marks will be awarded according to the number of correct answers you have.
6. All answers are to be given on OMR Answer Sheet only. Answers given anywhere other than the place specified in the answer sheet will not be considered valid.
7. Before writing anything on the OMR Answer Sheet, all the instructions given in it should be read carefully.
8. After the completion of the examination candidates should leave the examination hall only after providing their OMR Answer Sheet to the invigilator. Candidate can carry their Question Booklet.
9. There will be no negative marking.
10. Rough work, if any, should be done on the blank pages provided for the purpose in the booklet.
11. To bring and use of log-book, calculator, pager & cellular phone in examination hall is prohibited.
12. In case of any difference found in English and Hindi version of the question, the English version of the question will be held authentic.

Impt. On opening the question booklet, first check that all the pages of the question booklet are printed properly. If there is any discrepancy in the question booklet, then after showing it to the invigilator, get another question booklet of the same series.

उदाहरण :

प्रश्न :

- प्रश्न 1 (A) ● (C) (D)
- प्रश्न 2 (A) (B) ● (D)
- प्रश्न 3 (A) ● (C) (D)

5. प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं। आपके जितने उत्तर सही होंगे, उन्हीं के अनुसार अंक प्रदान किये जायेंगे।
6. सभी उत्तर केवल ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर ही दिये जाने हैं। उत्तर-पत्रक में निर्धारित स्थान के अलावा अन्यत्र कहीं पर दिया गया उत्तर मान्य नहीं होगा।
7. ओ.एम.आर. उत्तर-पत्रक (OMR Answer Sheet) पर कुछ भी लिखने से पूर्व उसमें दिये गये सभी अनुदेशों को सावधानीपूर्वक पढ़ लिया जाये।
8. परीक्षा समाप्ति के उपरान्त परीक्षार्थी कक्ष निरीक्षक को अपनी OMR Answer Sheet उपलब्ध कराने के बाद ही परीक्षा कक्ष से प्रस्थान करें। परीक्षार्थी अपने साथ प्रश्न-पुस्तिका ले जा सकते हैं।
9. निगेटिव मार्किंग नहीं है।
10. कोई भी रफ कार्य, प्रश्न-पुस्तिका में, रफ-कार्य के लिए दिए खाली पेज पर ही किया जाना चाहिए।
11. परीक्षा कक्ष में लॉग-बुक, कैल्कुलेटर, पेजर तथा सेल्युलर फोन ले जाना तथा उसका उपयोग करना वर्जित है।
12. प्रश्न के हिन्दी एवं अंग्रेजी रूपान्तरण में भिन्नता होने की दशा में प्रश्न का अंग्रेजी रूपान्तरण ही मान्य होगा।

महत्वपूर्ण : प्रश्न-पुस्तिका खोलने पर प्रथमतः जाँच कर देख लें कि प्रश्न-पुस्तिका के सभी पृष्ठ भलीभाँति छपे हुए हैं। यदि प्रश्न-पुस्तिका में कोई कमी हो, तो कक्षनिरीक्षक को दिखाकर उसी सीरीज की दूसरी प्रश्न-पुस्तिका प्राप्त कर लें।